

AJPES - baza podatkov

Mag. Mojca Kunšek

AJPES predstavlja pomembno bazo podatkov, potrebnih za poslovanje

V poplavi informacij in podatkov, ki jih dnevno prejema po različnih informacijskih kanalih, se posameznik le stežka znajde kje in kakšno informacijo koristno uporabiti oziroma kako si z njo pomagati. En od takšnih informacijskih podatkovnih bazenov je Agencija za javnopravne evidence in storitve (AJPES), ki se vse bolj zaveda, da ni dovolj, da so uporabniku podatki na voljo, temveč je treba, da vsak posameznik tudi ve, kje kakšne informacije so, kako jih pridobi in kako si lahko z njimi pri obvladovanju poslovnih in drugih tveganj pomaga.

Poslanstvo je učinkovito zagotavljanje transparentnosti

Poslanstvo AJPES je zbirati podatke o poslovnih subjektih in njihovem poslovanju na uporabniku prijazen način in jih čim bolj učinkovito ponuditi javnosti, ki se zanje zanima. Pri izvajanju poslanstva se AJPES srečuje z različnimi vrstami podatkov in evidenc, ki so namenjene tako poslovni javnosti kot tudi posameznikom. Podatke AJPES uporabljajo tako organi javnega sektorja kot tudi gospodarstvo in posamezniki, njihova uporaba pa lahko bistveno zmanjša poslovna tveganja pri različnih življenjskih korakih. Čeprav je temeljno poslanstvo zagotavljanje transparentnosti in večje pravne varnosti, pa pomemben segment predstavlja ravno informiranje širše javnosti, da lahko do zanesljivih informacij dostopa enostavno, prijazno in predvsem ob pravem času.

AJPES omogoča posamične vpogledе vsem registriranim uporabnikom spletnih strani brezplačno, več kot 86 državnim organom zagotavlja tudi baze podatkov brezplačno, podatki za ponovno rabo javnih informacij za pridobitne namene pa so za vse vlagatelje plačljivi.

Mozaik aktivnosti in deležnikov AJPES

AJPES izvaja vrsto aktivnosti, ki so v pretežni meri javne storitve, približno 10 odstotkov vseh storitev in prihodkov pa predstavljajo tržne storitve.

Po posameznih področjih delovanja AJPES velja na področju registriranja in upravljanja registrov izpostaviti:

1. **VEM storitve** - AJPES na svojih 12 izpostavah - točkah VEM v okviru sistema VEM - v Sloveniji izvede čez 80 odstotkov registracij gospodarskih družb in čez 54 odstotkov registracij samostojnih podjetnikov. Enormno povečanje VEM postopkov je AJPES prineslo elektronsko vlaganje zahtevkov za socialno zavarovanje, tako da je bilo v letu 2016 povprečno na eni točki VEM pri AJPES izvedenih čez 4000 postopkov, na vseh ostalih točkah VEM v

državi pa povprečno 300. Odras takšnega obsega del je v zaupanju in strokovnosti referentov VEM pri AJPES, ki permanentno širijo svoje znanje. Velja izpostaviti, da je AJPES regulator le pri registracijah samostojnih podjetnikov, v vseh ostalih primerih pa o vlogi za registracijo še vedno odloča sodišče.

2. Upravljanje poslovnega registra izvaja AJPES po pooblastilu države. Pri tem je **Poslovni register Slovenije (PRS)** primarni register le za približno 80 odstotkov poslovnih subjektov, preostali poslovni subjekti pa se vpišejo v PRS šele v drugem koraku, ko se že registrirajo pri svojem stanovskem združenju (npr. odvetniki, notarji, idr.)

3. **Drugi registri** so bili vzpostavljeni z namenom večanja pravne varnosti. V nadaljevanju so predstavljeni najzanimivejši in najbolj iskani podatki registrov:

- a. **Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premoženj (RZPP)** zajema evidenco premoženj, na katerih je ustanovljena prostovoljna ali prisilna (rubež) zastavna pravica ali glede katerih je bila odrejena prepoved odtujitve in obremenitve oziroma prepoved razpolaganja. Iskanje po registru je možno tako po premoženju kot po zastavitelju, namenskim uporabnikom pa je na voljo tudi dostop do podatkov po spletnem servisu (npr. leasing hiše).

- b. **Register transakcijskih računov (RTR)** zajema podatke o transakcijskih računih poslovnih subjektov, ki jih zagotavljajo ponudniki plačilnih storitev, ki vodijo transakcijske račune. AJPES zagotavlja podatke tudi v okviru ponovne uporabe v nepridobitni in pridobitni namen. Prosilci se lahko naročijo na prevzem podatkov z vključenimi mesečnimi spremembami ali z vključenimi dnevnimi spremembami. Podatke o transakcijskih računih fizičnih oseb AJPES varuje kot zaupne v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP). Dostop do teh podatkov imajo le osebe, ki

imajo z zakonom določeno podlago za pridobitev teh podatkov, vsaka fizična oseba pa ima pravico do vpogleda v svoje podatke.

- c. **Register zavezancev za informacije javnega značaja (RZIJZ)** zajema gospodarske družbe pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, pri katerih se prevladujoč vpliv izvaja na podlagi večinskega deleža vpisanega kapitala, in druge pravne osebe zasebnega prava, ki so pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, vendar pa pri njih osebe javnega prava neposredno nastopajo kot ustanovitelji, vpisani v poslovni register. Ministrstvom in samoupravnim lokalnim skupnostim ter drugim osebam javnega prava (prijavitelji) zagotavlja AJPES spletno aplikacijo za vpis, spremembe in izbris zavezancev v RZIJZ. Na podlagi podatkov iz uradnih evidenc, ki jih dnevno prevzema iz poslovnega/sodnega registra ter Registra nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, AJPES deleže v RZIJZ samodejno vpiše.
- d. **Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje električne energije (REZ)** zajema podatke o osebah, ki želijo v pravnem položaju zasebnika opravljati dejavnost proizvodnje električne energije, dejavnost pa opravljajo le z eno proizvodno napravo na obnovljive vire energije ali za soproizvodnjo z visokim izkoristkom z nazivno močjo do 50 kW. Fizična oseba mora biti pred vpisom v REZ kot iñetnik veljavne deklaracije za proizvodno napravo predhodno že vpisana v Register deklaracij za proizvodne naprave pri Agenciji za energijo.
- e. **Seznam posameznikov, ki opravljajo osebno dopolnilno delo (SODD)** zajema priglasitve upravnih enot in posameznikov, ki opravljajo osebno dopolnilno delo. Pri tem AJPES sistemu e-uprava omogoča dostop do seznama po spletnem servisu, dostop do celotne baze podatkov pa omogoča tudi nadzornim organom in drugim pooblaščenim ustanovam.
- f. **Vpisnik prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom** zajema priglasitve prostovoljskih organizacij v vpisnik, katerih sestavni del je tudi izjava o izpolnjevanju pogojev.

Novo v letu 2017

Za leto 2017 program dela AJPES zajema vzpostavitev:

- **Registra nastanitvenih enot (RNO)**, kamor se bodo vpisali vsi stanodajalci, ki bodo po novi spletni aplikaciji podatke o gostu poročali le enkrat, in sicer v aplikacijo AJPES, ostali organi (policija, statistični urad in občine) pa bodo te podatke tu zajemale in uporabile za svoje obračunske in statistične namene.
- **Registra dejanskih lastnikov (RDL)**, kamor bodo lastniki po direktivi o preprečevanju pranja denarja

sporočali podatke o dejanskem lastniku oz. osebi, ki igra ključno vlogo oz. obvladuje delovanje poslovnega subjekta.

Mednarodno povezovanje

Na področju povezovanja poslovnih registrov v evropskem prostoru je AJPES član Združenja evropskih poslovnih registrov (EBR) oziroma v mrežo predstavnikov držav članic, povezanih v enoten sistem, po katerem zagotavljajo podatke in dokumente nacionalnih registrskih organov. V mrežo EBR je trenutno vključenih 26 predstavnikov držav članic, postopno pa se vključujejo še nove članice iz Evropske unije pa tudi druge. Podatki čez 22 milijonov poslovnih subjektov EU v mreži EBR so plačljivi, nabor podatkov pa je po državah različen. Dostop do podatkov je možen po portalu AJPES.

Prav tako pa bo AJPES po pooblastilu države v letu 2017 implementiral Direktivo 2012/17/EU evropskega parlamenta in sveta glede povezovanja centralnih in trgovinskih registrov ter registrov družb z namenom izboljšanja čezmejnega dostopa do informacij o družbah in njihovih podružnicah v drugih državah članicah. Sistem povezovanja poslovnih registrov (Business Registers Interconnection System - BRIS) bo zagotavljal dostop do informacij o družbah, registriranih v državah članicah, in prvič omogočal elektronsko komunikacijo med vsemi poslovnimi registri v EU, ki bodo izmenjevali informacije v zvezi s tujimi podružnicami in čezmejnimi združitvami družb po portalu e-pravosodje na podlagi poizvedbe.

Objava letnih poročil

Aktivnosti v zvezi z zbiranjem, obdelavo in objavo letnih poročil ter statistični raziskovanji so ena izmed najstarejših aktivnosti AJPES, pri čemer je bil bistveni napredek narejen z digitalizacijo, saj je bilo pri predložitvi letnih poročil za leto 2016 že več kot 93 odstotkov letnih poročil predloženih elektronsko z uporabo ustreznega pooblastila in kvalificiranega digitalnega potrdila. Letna poročila so posamezniku na voljo za zadnjih 5 let in največ 20 na dan, če pa nekdo potrebuje več, lahko zaprosi za večje število vpogledov od običajnih.

Pri predložitvi letnega poročila za leto 2016 je javnost odlično sprejela poenotene bilančne sheme za različne vrste poslovnih subjektov, ki jih je AJPES uporabil pri razvoju aplikacije za predložitev letnih poročil ob strokovnem sodelovanju Slovenskega inštituta za revizijo in drugih uporabnikov podatkov. Zadnje spremembe novel ZGD1I in ZGD-1J pa narekujejo nadgradnjo aplikacije za omogočanje popravkov ali potrditev statističnih podatkov zavezancem za revizijo ali preiskavo ob oddaji revidiranih (RLP) ali preiskovanih letnih poročil (PLP) ter objavo popravkov revizorjevega poročila po spremembah 58. člena ZGD-1. Pri predložitvi letnega poročila za leto 2017 se napoveduje priprava standardiziranih pojasnil in razkritij za mikro kapitalske družbe.

Pri zmanjševanju administrativnih bremen je AJPES skupaj z MJU in SURS dosegel pomemben napredek z enotnim zajemom podatkov o plačah v javnem sektorju, kjer ni več dvojnega poročanja. Po pooblastilu SURS pa izvaja AJPES še vrsto statističnih raziskovanj, kjer je treba večji zajem podatkov.

Bonitetne ocene

Dolgoletna aktivnost AJPES je tudi izdelava bonitetnih ocen, ki slonijo na izvornih in ažurnih podatkih, metodologija izdelave bonitetne ocene pa temelji na primerljivih metodologijah bonitetnih hiš Standards & Poor in Moody's. To omogoča tudi neposredno vzporejanje bonitetnih ocen po slovenski in tuji metodologiji. Prav tako AJPES po pooblastilu države izvaja obvezni in prostovoljni pobot, ki je bil posebej v tujini prepoznan kot primer dobre prakse uravnavanja likvidnosti pri malih in srednjih podjetjih. V letu 2017 pa AJPES namerava posodobiti tudi analitično orodje FI-PO, namenjeno samostojnemu analiziranju poslovnih partnerjev.

ZAKLJUČEK

AJPES omogoča vpogled v podatke in informacije 24/7/365 tako z vpogledi po spletnem portalu kot s pomočjo spletnih servisov, ki omogočajo enostavno in hitro sistemsko rešitev, prilagojeno potrebam uporabnikov po naboru podatkov in časovnim zahtevam za njihovo osveževanje.

Prav tako AJPES dnevno informira uporabnike s spremembami tako z objavami na spletnih straneh, z rokovniki statističnih in drugih objav, z elektronskim mesečnikom Informator, z aktualnimi objavami na družbenih omrežjih ter z vrsto predstavitev na dogodkih in z informativnimi in strokovnimi članki v medijih. Ključ do zadovoljne stranke je namreč tudi v dobri informiranosti vseh deležnikov - zaposlenih, države, gospodarstva in državljanov.

www.revijadenar.si
www.simic-partnerji.si
www.dizi.org

Varna prihodnost,

Likvidacija zavoda

Tomaz Kuralt, mag.

Računovodski servis lahko prevzame vlogo likvidacijskega upravitelja v postopku likvidacije zasebnega zavoda

O ustanovitvah različnih organizacijskih oblik poslovnih subjektov je napisanega veliko, zelo malo pa o prenehanju oziroma likvidacijah. Ko sem na predlog stranke zapiral zasebni zavod, sem ugotovil, da postopek prenehanja oziroma likvidacije sploh ni natančno določen. Zakon, ki ureja statusna vprašanja zavodov, likvidacijskega postopka nima opredeljenega. Celo na spletu ni bilo najti ničesar oprijemljivega, zato sem improviziral. Na koncu sem ugotovil, da lahko računovodski servis popolnoma kompetentno opravi vlogo likvidacijskega upravitelja, saj ima na voljo vse podatke.

Po podatkih Centra za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS) je bilo 30. aprila 2017 v Sloveniji registriranih 3173 (zasebnih) zavodov. Vsako leto se število zasebnih zavodov še povečuje. Hkrati lahko na spletni strani AJPES razberemo, da zasebnih zavodov, ki so v postopku prenehanja, ni tako malo. Računovodski servisi vodijo poslovne knjige zasebnim zavodom, zato stranke o prenehanju zavoda najprej obvestijo računovodstvo. Prav

računovodski servisi bi lahko prevzeli postopek prenehanja oziroma likvidacije zasebnih zavodov.

Prenehanje zasebnega zavoda

Prenehanje zavoda je urejeno v 54. in 55. členu Zakona o zavodih (ZZ, Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 - ZPDZC in 127/06 - ZJZP). Zavod preneha: